

ХРОНІКА КУЛЬТУРНОГО ЖИТТЯ УКРАЇНИ

(оглядова довідка за матеріалами преси,
Інтернету та неопублікованими документами
за вересень 2018 року)

За 85 днів до Дня пам'яті жертв Голодомору 1932–1933 років, який цього року припадає на 24 листопада, Україною та світом розпочато вшанування загиблих. Інформаційну кампанію було розроблено Українським інститутом національної пам'яті. В рамках заходів Світовим Конгресом Українців спільно з Міністерством культури України було ініційовано Міжнародну акцію «Запалимо свічку пам'яті!». Стартувала вона 1 вересня на території Національного музею «Меморіал жертв Голодомору» і триватиме щодня, в одному з 85-ти міст-учасників з різних країн світу, та завершиться у Києві 24 листопада. Крім того, у Національному музеї «Меморіал жертв Голодомору» було відкрито виставки: «Голодомор-геноцид мовою чисел» та «Вкрадене дитинство: діти в роки Голодомору 1932–1933 рр.».

100-річчю Української революції 1917–1921 років було присвячено *IV Всеукраїнський патріотичний фестиваль «Голосіївська Криївка»*, який відбувся у столиці 8–9 вересня та поєднав музику, інтелектуальне спілкування, занурення в українську історію та родинний відпочинок. Було розгорнуто кілька фестивальних майданчиків. Працював проект «Історичний полігон 2.0». На музичній сцені виступили гурти «Колір ночі», I Miss My Death, Yurcash, Mad Heads, «Сокира Перуна», Vorshch, білоруський гурт Stary Olsa та інші, на лекційній – письменники, громадські діячі, видавці, барди та закордонні гості. Для дітей діяв ярмарок майстрів з майстер-класами.

Свято поезії Лесі Українки – *Міжнародний літературно-мистецький фестиваль «Лісова пісня»* – 6–9 вересня зібрав на Волині письменників з Білорусі, Польщі та України. Серед вітчизняних – М. Людкевич, Н. Гуменюк, Я. Скідан, І. Тома, А. Закордонєць та ін. Цьогоріч фестиваль пройшов у новому форматі: не лише в Колодяжному, а й у Луцьку, де відбулося його відкриття. У програмі заходу – вистава «Лісова пісня» у постановці Волинського академічного театру ляльок, виступи літераторів у бібліотеках, навчальних закладах міста, тематичні виставки, творчий вечір «Слово як криця», екскурсії.

А 25–26 вересня у Луцьку 11 молодих акторів з Дніпра, Івано-Франківська, Києва, Луцька, Львова, Харкова – переможці відбіркових турів,

проведених міжобласними відділеннями Національної спілки театральних діячів України, – змагалися на *XXII Всеукраїнському конкурсі читців Лесиної поезії «Переможе слово-зброя!»*. Гран-прі здобула студентка Львівського національного університету ім. І. Франка І. Бевза.

До 2 вересня на 13 локаціях Кропивницького тривав *II Національний мистецький фестиваль «Кропивницький»*. Головним напрямом цьогорічного фестивалю, організованого Міністерством культури України, став соціальний проєкт «Герої серед нас». Його мета – виявити і показати історії про героїзм простих мешканців міста та області у повсякденному житті. Однією з центральних подій заходу була театральна програма. Всього показано 15 вистав, серед них – 2 вуличні вистави та вуличне театральне дійство від 9 театральних колективів з різних куточків країни: Національного академічного драматичного театру ім. І. Франка, Львівського театру «Воскресіння», Київського театру «Актор», Одеського українського театру ім. В. Василька, Театральної майстерні А. Роговцевої, академічних обласних українських музично-драматичних театрів: Кіровоградського, Чернігівського та ін. У музичній програмі взяли участь: Ансамбль класичної музики ім. Б. Лятошинського Національного будинку органної та камерної музики України, музиканти Кіровоградської обласної філармонії, гурти «Юркеш», «Мандри», «Нічлава», «Без Обмежень», Т. Петриненко, І. Федішин та ін. У рамках фестивалю пройшов «Живописний пленер» – 30 художників з України малювали Кропивницький, а самі картини передано до обласного художнього музею. Вперше цьогоріч відбулась літературна толока: книжкова виставка-ярмарок близько 20 провідних українських видавництв з літературною сценою. Спеціальна програма для дітей включала флешмоби, перформанси та різноманітні майстер-класи на вулицях міста.

На темі Чорнобильської катастрофи фокусувався *Chernobyling Festival*, який тривав у «підземному місті» на ВДНГ з 31 серпня по 2 вересня. Було запропоновано відповідні активності, присвячені постапокаліпсису: квести, екскурсії закинутими бункерами, військовими та медичними будівлями по Києву та області, тури до зони відчуження. Крім того, у програмі – майстер-класи з вуличного мистецтва та виступи гуртів On The Wane, Septa, Fazzler та ін.

У рамках проєкту Міністерства культури України «Малі міста – великі враження» у вересні було реалізовано три проєкти-фіналісти з восьми. Зокрема в Острозі на Рівненщині на території Татарської надбрамної вежі, пам'ятки архітектури національного значення другої половини XV – початку XVI ст., було відкрито арт-простір «Культурний барбакан». Пам'ятку було відновлено завдяки цьому проєкту. Першою мистецькою подією тут став фестиваль «Від бароко до року», де з концертною програмою виступила «Піккардійська терція», звучала барокова музика і відомі рок-хіти у виконанні рівненського симфонічного рок-оркестру BREVIS, Musica Antiqua Leopoldis Consort. Також діяли тематичні фотозони та фудкорти, пройшли майстер-класи, ярмарок майстрів, презентації, автограф-сесії. Крім того, було відкрито виставку робіт учасників плене-

ру місцевих художників, що відбувся за кілька тижнів до фестивалю, присвячених оновленій Татарській вежі. Другим проектом став *I Фестиваль молодих сучасних театрів*, який пройшов 29–30 вересня у Гадячі на Полтавщині. На ньому свої різножанрові театральні вистави представили майже 15 професійних і аматорських театральних колективів з Полтавщини та Сумщини. Серед них – Полтавський обласний музично-драматичний театр ім. М. Гоголя, Сумський обласний академічний театр драми та музичної комедії ім. М. Щепкіна, Гадяцький коледж культури і мистецтв ім. І. Котляревського та ін. Також у рамках заходу відбувся семінар та майстер-клас для викладачів театральних відділень мистецьких шкіл, віртуальний екскурс «Історія. Мистецька спадщина. Гадяч» та концерт гурту «Почеп-біт». Третій проект – *фестиваль «Дунайські гостини 8 вересня у Вилковому на Одещині*. Захід було організовано у форматі гастрономічного фестивалю. Програма включала карнавальну ходу представників фермерських господарств, кулінарні майстер-класи, open air, різні конкурси, екскурсії тощо. Завершилось свято музичною програмою у виконанні Національного Одеського філармонійного оркестру «Hit of the world!».

Панельна дискусія «Переосмислення ролі культури у розвитку держави» за участі Міністра культури України Є. Нищука та директора Одеського художнього музею О. Ройтбурда відбулась 7 вересня у столиці в рамках дводенного III Форуму креативних індустрій, який традиційно був розбитий на 6 тематичних блоків, які включали понад 16 креативних та інтелектуальних напрямів діяльності креативних індустрій. Серед них «Стартапи і технології», «Творчість і дизайн», «Культура і життя».

Культура і АТО. Підтримка постраждалих на Сході України

Міжнародний фестиваль «Музику чути крізь стіни» – новий оперний проект на Луганщині, який тривав 4 дні та завершився 2 вересня. Для відвідувачів працювали 20 локацій. Найбільшою стала Майстерня імідж-студія «Луганщина. МОЯ», найпопулярнішими – студії інновацій «Travelbox» (віртуальний тур Луганщиною) та інсталяція «Дерево побажань громадам, які залишились на невідконтрольній уряду України території». У програмі фестивалю – виступи музикантів, перформанси, виставки на тематику класичної музики, фото- й арт-майстерні, тренінги, квести, флешмоби-руханки, вікторини, змагання тощо. Центральною подією проекту стала прем'єра опери В. А. Моцарта «Дон Жуан» в оригінальному аранжуванні міжнародної команди оперних майстрів на сцені Луганського обласного академічного українського музично-драматичного театру (м. Сєверодонецьк). Режисер-постановник – Т. Келле з Німеччини. Йому допомагали молоді режисери з Києва О. Доричевський та І. Білиць. Поряд з українськими, до постановки залучені артисти й музиканти з Німеччини, Латвії, Польщі, Білорусі, Вірменії. Всього – понад 100 осіб. Крім того, під час заходу пройшла акція «Всі ми різні, але всі ми рівні. Працюємо розважаючись» від луганської Асоціації організацій осіб з інвалідністю. До організації фестивалю долучилися:

некомерційне об'єднання VladOpera e.V. (Німеччина), Програма розвитку ООН, Луганський обласний академічний український музично-драматичний театр, Луганська обласна філармонія, Сєвєродонецька міська рада та ін.

З нагоди відкриття 3 вересня камерної філармонії у Маріуполі 2–8 вересня у місті пройшов *I Фестиваль музичного мистецтва Mariupol Classic*. Участь у ньому взяли: камерні оркестри – Львівський академічний «Віртуози Львова» та Маріупольський «Ренесанс», Дніпровський академічний театр опери та балету, Ансамбль народної музики «Бревіс» Івано-Франківської обласної філармонії ім. І. Маланюк, етногурт «Дуліби» Рівненської обласної філармонії, квартет «Tenors Bel'Canto», симфонічний оркестр Харківського національного академічного театру опери і балету ім. М. Лисенка та ін.

12 театрів з Києва, Львова, Маріуполя Донецької області та інших міст України, а також з Ізраїлю, три локації і тиждень вистав майже всіх жанрів – від моновистав до пластичного перформансу – так у Сєвєродонецьку на Луганщині 23–30 вересня відбувся *I Всеукраїнський фестиваль театрального мистецтва «СвітОгляд»*. Започатковано захід Луганським обласним академічним українським музично-драматичним театром за підтримки Луганської ОДА та Українського культурного фонду. Переможцями в різних номінаціях стали: «Найкраще режисерське рішення» – М. Голенко, вистава «Хазяїн» І. Карпенка-Карого (Миколаївський академічний український театр драми та музичної комедії); «Найкраще пластичне рішення» – А. Бакіров, К. Гриськова, вистава «Ніч перед Різдом» М. Гоголя (Чернігівський обласний академічний музично-драматичний театр ім. Т. Г. Шевченка); «Найкраще музичне оформлення» – С. Павлюк, вистава «Лісова пісня» Лесі Українки (Херсонський обласний академічний музично-драматичний театр ім. М. Куліша); «Найкраще візуальне рішення» – вистава «Шинель» за М. Гоголем (Сумський обласний академічний театр драми та музичної комедії ім. М. Щепкіна); «Найкращий акторський ансамбль» – вистава «Конотопська відьма» за Г. Квіткою-Основ'яненком (Луганський обласний академічний український музично-драматичний театр) та ін.

Авдіївка, Волноваха, Вугледар Донецької області, Щастя, Рубіжне, Сватове Луганської області – міста, в яких з 21 по 30 вересня пройшов одноденний *IV Фестиваль «З країни в Україну»*. Цього року 70% програми заходу склав київський контент, а 30% було представлено командами міст-учасників проекту. Було проведено кінопокази, лекції, майстер-класи з народних ремесел, активні ігри для дітей, діяли демо-зона новітніх здобутків України, відкрита бібліотека тощо. У концертах взяли участь гурти The DOOX, «Неспроста», «Пасть Крокодила», «Тінь Сонця» та інші. На фотовиставці було представлено міста-побратими – окуповані населені пункти Донецької та Луганської областей, що мають спільні риси з містами-учасниками проекту. Побратимом Сватового став Антрацит, Авдіївки – Макіївка і т. д.

У рамках проекту «BookFest: єдиний літературний простір» у прифронтовому Маріуполі 1 вересня відбувся *IX Фестиваль «Книга і преса Маріуполя»*.

Організатор – Центральна міська бібліотека ім. В. Короленка. У заході взяли участь видавництва та 46 місцевих авторів, а також літератори з Німеччини та Іспанії – представники міжнародного літературного клубу «Моряна». Також було проведено міський конкурс «Найкраща книжка року».

2–4 вересня у різних містах Луганської області пройшли «круглі столи» з популяризації дитячого читання. Серед основних подій – зустрічі з громадськістю у Северодонецьку, Лисичанську, Кремінній, Сватовому, Старобільську, Новоайдарі; професійний діалог «Видавництва. Бібліотека. Читач: нові грані співпраці, можливості та реалії» за участі представників Міністерства культури України, Національної бібліотеки України для дітей (організатор заходу), а також бібліотечних фахівців, видавців, письменників та художників-ілюстраторів у бібліотеці Северодонецького коледжу культури та мистецтв ім. С. Прокоф'єва; книжковий ярмарок видавництв «Знання», «А-БА-БА-ГА-ЛА-МА-ГА», «Академія», «Веселка», «Ірбіс-комікси» та інших у Северодонецьку.

16 вересня Дружківка Донецької області стала майданчиком для фестивалю *URBAN FEST Druzhkivka*. Окрім виступів гуртів Sinoptik, Bahroma, Advokaty, відбулася виставка Дніпропетровського національного історичного музею ім. Д. Яворницького, різноманітні майстер-класи, розваги для дітей, фуд-корт, а також фестиваль *Ucrazyans*. Його мета – розповісти про українців, які втілюють креативні і неординарні рішення в суспільне життя, аби змінити й покращити розвиток своїх міст. Участь взяли близько 16 громадських організацій, переважно з Донеччини, які представили вже впроваджені в своїх містах проекти.

Інформаційно-просвітницьку, контрпропагандистську виставку «Донбас: переПРОчитання образу», підготовлену Українським інститутом національної пам'яті спільно з Національним музеєм історії України, відкрито 18 вересня у Києві. Це спроба деконструювання негативного медійного образу краю як «особливого» регіону, створеного російською пропагандою та актуалізованого в українському суспільстві в умовах неоголошеної війни Росії проти України.

У художньому музеї Краматорська на Донеччині з 8 вересня експонується виставка «*Diffusions*», на якій представлено урбаністичні пейзажі, створені в різних куточках міста на тритижневому пленері 30-ма художниками з Слов'янська, Костянтинівки, Краматорська, Бахмута Донецької області та інших міст України, а також з Японії, Німеччини, Бразилії, Італії, Індії.

Також у Краматорську 21 вересня презентовано вуличну фотовиставку «*Культурна дипломатія України: світовий тріумф Щедрика*» про значний резонанс світового турне Української республіканської капели, створеної за ініціативи С. Петлюри у добу національно-визвольних змагань 1917–1921 рр. Експозицію організовано за підтримки Українського інституту національної пам'яті та інших установ. З вересня вона мандруватиме обласними центрами України.

У Музеї етнографії та художнього промислу Інституту народознавства НАН України у Львові 15 вересня відкрито фотовиставку «*Сіра зона. Людина*».

Доля», яка розповідає про життя людей у буферній, так званій сірій, зоні на сході України. Автори знімків – працівники МБФ «Карітас України» В. Бебик, Г. Якубов та І. Перкова.

МУЗИКА

110-річчю від дня народження великого скрипаля Д. Ойстраха було присвячено *IV Міжнародний музичний фестиваль «Золоті скрипки Одеси»*, який пройшов 25–29 вересня в Одесі. У ньому взяли участь скрипалі з Франції, США, Німеччини, Фінляндії, Росії, Ізраїлю, Канади. Серед українських музикантів – А. Мурза, О. Крися та ін. Відкрився захід прем'єрою музичної вистави «Зірка мого Давида» за п'єсою М. Дімерлі. Центральною подією заходу став open air у Міському саду – концерт «Скрипковий шансон», де, у супроводі симфонічного оркестру Odessa City Orchestra, крім іменитих музикантів, грали юні скрипалі, переможці I Молодіжного міжнародного конкурсу і конкурсу ім. Д. Ойстраха. Також пройшла «Ніч із скрипкою», концерти «Початок» пам'яті С. Снітковського (учень скрипаля) та «Нащадки царя Давида» у виконанні учнів Д. Ойстраха у супроводі симфонічного оркестру Одеського національного академічного театру опери та балету та ін.

Популяризація світового класичного та сучасного оперного та балетного мистецтва – мета *IV Фестивалю мистецтв «Оksamитовий сезон в Одеській опері»*, який тривав в театрі майже тиждень та завершився 9 вересня. Відкрився захід фолк-оперою-балетом Є. Станковича «Коли цвіте папороть» за участі солістів опери, хору, балету і оркестру Львівського національного академічного театру опери та балету ім. С. Крушельницької, який вперше взяв участь у фестивалі. Шанувальників балету запросили на концерт Odessa Ballet Gala Classic & Modern (open-air) у виконанні провідних солістів балету Одеської та Національної опер України, а також артистів з Австралії та Німеччини. Один з вечорів фестивалю – концерт «Останній романтик» – було присвячено Р. Штраусу. У камерній програмі заходу виконувалися невідомі твори композитора М. Тарівердієва. Дискусійні питання сучасного музичного театру українськими критиками, музикознавцями, журналістами і практиками музичного театру було обговорено на «Зустрічах у театральній вітальні».

Вісім концертів органної музики відбулося протягом 13–30 вересня в Ужгороді в рамках *X Міжнародного молодіжного фестивалю органної музики ім. Н. Висіч*. Участь у ньому взяли молоді та визнані майстри сцени з Угорщини, Словаччини, Чехії, а також органісти О. Удрас з Одеси, О. Чундак та К. Гажо з Ужгорода, П. Сухоцький з Луцька та ін. Окрім органу звучали й інші музичні інструменти, сольний і хоровий спів. Усе це – в супроводі духового, камерного та симфонічного оркестрів Закарпатської обласної філармонії.

XVIII Міжнародний джазовий фестиваль Odessa JazzFest відбувся 21–23 вересня в Одесі. В його рамках пройшли концерти джазових музикантів з Литви, Норвегії, Греції, Люксембурга, Ізраїля, Чехії, Південної Кореї, України та ін.

Серед вітчизняних виконавців – Д. Кінчев, К. Делієва та гурт Justplay, вокалістка А. Букіна, піаністи В. Аграмаков і О. Мельничук, тріо О. Петухова. Відкрився захід безкоштовним open-air в Міському саду. Окрім джазових концертів, пройшли «Концерт тиші», «Діти грають джаз» та ін. Також у програмі – майстер-класи, вечір пам'яті композитора Ю. Кузнецова під назвою «Увертюра» та конкурс його імені, який пройшов напередодні. Лауреатами премії ім. Ю. Кузнецова у вікових категоріях стали: 6–15 років – Аким Груй (рояль), 15–23 роки – Ансамбль Aegorlan, К. Кравченко (вокал) та М. Звенигородський (гітара).

Мюзиклом «В джазі тільки дівчата» (лібрето П. Стоуна, музика Дж. Стайна) у виконанні акторів Київського національного академічного театру оперети відкрився 21 вересня у Вінниці триденний *XXII Міжнародний фестиваль джазової музики Vinnytsia jazzfest*. На концертах заходу виступили музичні колективи з України, Литви, Чехії, Ізраїля, Люксембурга, Польщі, вперше на даному фестивалі – виконавці з Нової Зеландії та з Південної Кореї. З українських музикантів – бенд FRANKYJAZZ та вокалістка Т. Лукашова у складі австрійського гурту Kusimanten.

Важкий рок, панк, хіп-хоп, драм-Н-Бас, фрі-джаз, етно, фолк – усе це можна було почути 1 та 27–29 вересня на *I Мультижанровому музичному фестивалі Sxid Opera просто неба fest*, який організував Харківський національний академічний театр опери та балету ім. М. В. Лисенка. У програмі – спеціальні шоу POP (PunkOperaProject) та JOP (JazzOperaProject), виступи українських гуртів Sinoptik, Kharkov Klezmer Band, Spiritual Seasons, Farby, SHKLO, О. Піпа та його @ТРАКТОР PUNK та інших, а також колективів з Ірландії та Грузії.

Не в Кам'янці-Подільському, а в Хмельницькому цьогоріч пройшов *музичний та стрім-арт фестиваль RespublicaFEST*. Тривав він три дні та завершився 2 вересня. Виступили гурти Qarpa, Latexfauna, KARNA, Motanka, KAZKA та інші, а також The Qemists з Великої Британії та молоді музиканти з Німеччини, Нідерландів та інших країн, які в рамках міжнародних проектів працювали з українськими колегами. Для людей з інвалідністю були безкоштовними – вхід на захід та трансфер з центру міста, також організовано спеціальні подіуми біля сцен.

«Рік музики Мирослава Скорика» (міжнародний проект до 80-річчя композитора, який проводить Національна концертна агенція UKR Artists спільно з концертними залами України протягом 2018–2019 рр.) продовжився у вересні серією концертів у Києві та Львові. Твори композитора звучали у Національній філармонії України: 18 вересня на авторському вечорі М. Скорика «Концерт-прем'єра» у виконанні Національного заслуженого академічного симфонічного оркестру України та 25 вересня в програмі ансамблю солістів «Київська камерата». А у Львові 14–19 вересня пройшла тетралогія філармонійних концертів – чотири різних концерти творів композитора та його послідовників у виконанні камерних оркестрів: «Академія», Академічного «Віртуози Львова» та ін.

25 тисяч слухачів з різних міст України та понад 20 музикантів зібрав 15 вересня у Львові *концерт до 50-річчя Кузьми «Кузьма – 50»*, який пройшов під слоганом «Друзі для друга». Пролунали пісні А. Кузьменка і гурту «Скрябін». Серед виконавців – Джамала, Тіна Кароль, Т. Чубай (гурт «Плач Єремії»), вокальна формація «Піккардійська Терція», О. Пономарьов, Дм. Шуров (Ріанобой), С. Танчинець (гурт «Без Обмежень»), Ж. Галич (гурт О.Torvald), А. Мірзоян, П. Табаков, Т. Матвієнко та інші.

ТЕАТР

Театралізованим парадом учасників «pUp.pet! Вперед за лялькою!» та вуличним перформансом «Puppets up to Cosmos» 8 вересня у Києві стартував *II Київський міжнародний фестиваль театрів ляльок «pUp.pet»*. Фестиваль зібрав творчі колективи з 15 країн: Бразилії, Естонії, Ісландії, Іспанії, Китаю, США, Тунісу, Франції, України та ін. У рамках заходу впродовж 5-ти днів на сценах 4-х київських театрів: академічних: ляльок «Замок на горі», «Колесо», юного глядача на Липках, а також муніципального ляльок на Лівому березі Дніпра було показано понад 20 вистав. Гран-прі (краща вистава для дорослих) здобула вистава Одеського обласного театру ляльок «Інтерв'ю з відьмами» Є. Корняга. Крім того, постановка столичного Театру анімаційного мистецтва «Кіт, що гуляє сам по собі» за Р. Кіплінгом перемогла у номінації «Краще музичне оформлення», а вистава Тернопільського академічного театру актора і ляльки «Василина» О. Дмитрієвої – у номінації «Краща сценографія». Також вперше відбувся міжнародний семінар на тему розвитку лялькового мистецтва у світі.

Різноманітні інтерпретації текстів «Гамлета» В. Шекспіра стали цьогорічною темою *III Театрального фестивалю «Кім Гаватовича»*, який пройшов у Львові 7–9 вересня. Було представлено світову прем'єру «Гамлета» – спільну виставу американської мистецької групи MaxSirArt з шекспірівського театру «Глобус» та львівських акторів, постановки «Гамлети. Гра в театр» київського колективу TanzLaboratorium та Л. Венедиктової та «Купатись чи не купатись» Л. Подерев'янського у виконанні О. Репіної, О. Хижної та ін. За участі театральних критиків, театрознавців, режисерів, керівників театрів та акторів відбулися дискусії. Також пройшла вистава «Що робити у Попасній після шостої вечора» Д. Гуменного, яку виконали школярі з однойменного міста. Її було створено в рамках проекту «Сучасні театральні майданчики – осередки громадянської активності» театром «На лінії вогню». Крім того, діяла дитяча сцена із бесідами, музичними квестами і майстер-класами.

Традиційно не на театральних майданчиках міста та з присвятою 15-річчю творчої діяльності театру «ГаРМІДер» у Луцьку 21–23 та 29–30 вересня пройшов *V Міжнародний театральний фестиваль «Мандрівний вішак»*. Протягом заходу в Луцьку працювала творча група акторів із Києва, Чернігова, Хмельницького та Луцька, які на чолі з режисером К. Васюковим з Харкова 30 вересня презентували лабораторну виставу, створену на основі творів та біографії

місцевого поета і художника К. Шишка. Новинкою фестивалю стала майстерня «МистецтвоДії», на яку з'їхалися перформери та акціоністи з Києва, Херсона, Львова, Луцька та інших міст України. Митці осмислювали Луцьк як місто дії/бездії та експериментували з ритмом, тілом та міським простором під керівництвом режисера і перформера П. Армяновського. Також у програмі заходу – вистава Львівського академічного театру ім. Леся Курбаса, майстер-класи із плейбек-театру, контактної імпровізації тощо.

Під гаслом «Театр об'єднує найкращих» 22–25 вересня в Ужгороді на сценах закарпатських академічних обласних театрів: державного українського музично-драматичного ім. братів Ю.-А. та Є. Шерегіїв та ляльок «Бавка» відбувся *I Міжнародний театральний фестиваль «Монологи над Ужем»*. Його організатори – газета «Неділя. Закарпатські новини» та Ужгородська міська рада за підтримки департаменту культури Закарпатської ОДА. На фестиваль приїхало 6 театрів з Грузії, Польщі, Словаччини та України: Національний академічний український драматичний театр ім. М. Заньковецької, львівські: обласний театр ім. Ю. Дрогобича (м. Дрогобич) та Творча майстерня «Театр у кошику». Загалом було показано 7 вистав.

Постановки найрізноманітніших жанрів пройшли 16–23 вересня у Тернополі на *XVI Всеукраїнському фестивалі «Тернопільські театральні вечори. Дебют»*. Участь у ньому взяли львівські академічні театри: Національний український драматичний ім. М. Заньковецької, ім. Леся Курбаса та Перший український для дітей та юнацтва, а також Київська академічна майстерня театрального мистецтва «Сузір'я», академічні обласні українські музично-драматичні театри: Хмельницький, Волинський, Коломийський (Івано-Франківська обл.) та Молодий драматичний театр з Чернівців. Вперше не було вистави від Тернопільського обласного драматичного театру.

Традиційним майданчиком для *X Всеукраїнського театального фестивалю «Коломийські представлення»* став Коломийський академічний обласний український драматичний театр ім. І. Озаркевича. Захід тривав з 9 по 16 вересня. В його рамках було представлено 17 вистав, 5 з яких – дитячі. Участь взяли 14 театрів з України та Латвії. Серед учасників – національні академічні драматичні театри: ім І. Франка та український ім. М. Заньковецької; академічні українські музично-драматичні театри: Дніпровський, Ніжинський, Чернівецький, Полтавський, Херсонський; академічні обласні театри ляльок: Івано-Франківський, Львівський, Херсонський та ін.

Як завжди, драматургам та фундаторам українського професійного театру М. Л. Кропивницькому та І. К. Карпенку-Карому було присвячено *XLVI Всеукраїнське свято театального мистецтва «Вересневі самоцвіти»*, яке відбулося 17–23 вересня на Кіровоградщині. Урочисті заходи з виставкою-ярмарком робіт майстрів декоративно-ужиткового мистецтва, майстер-класами, виступами хореографічних та театральних колективів, нагородженням переможців 59-го обласного огляду-конкурсу аматорських театральних колективів «Театральна вес-

на Кіровоградщини» пройшли на території заповідника-музею І. К. Карпенка-Карого «Хутір Надія» в с. Миколаївка. А у Кіровоградському академічному обласному українському музично-драматичному театрі ім. М. Кропивницького свої вистави представили театри з багатьох куточків України. Зокрема обласні академічні українські музично-драматичні театри: Донецький, Вінницький, Черкаський, а також академічні драматичні театри: Ніжинський український ім. М. М. Коцюбинського та Миколаївський художній російський.

25–28 вересня в Одесі пройшов *XI Фестиваль театрів «МОЛОКО»*, присвячений 10-річному ювілею театрального простору «Одеський культурний центр». У межах шести театральних локацій було представлено 15 вистав. Відкрили захід «Звірині історії» за п'єсою Д. Нігро Харківського «Театру 19» (переможець минулого року). Цьогоріч гран-прі виборола вистава Театру Леся Курбаса «Лісова пісня» Лесі Українки у постановці А. Приходька, який отримав приз за кращу режисуру. Перше місце – у Херсонського обласного академічного музично-драматичного театру ім. М. Куліша за виставу «Баба Пріся» за п'єсою П. Ар'є. Серед дитячих постановок перше місце розділили вистави «Дракон» за однойменною п'єсою Є. Шварца одеської музично-театральної студії «Рандеву» та «Між нами» Л. Лінник театральної-хореографічної школи «Акторко» з Івано-Франківська. Також участь взяли: Київський академічний театр драми і комедії на Лівому березі Дніпра, київський театр MAGG, харківське ТОВ ІНАКСНЕ, одеські колективи «Ілюзіон» та «Голос Джельсоміно» та ін.

Прем'єра вистави про людей навколо лінії розмежування «Погані дороги» Н. Ворожбит у прочитанні режисерки Т. Трунової пройшла 27–28 вересня у Національному центрі Олександра Довженка. П'єсу було написано для лондонського театру Royal Court. Її було поставлено у листопаді 2017 року, прем'єра на «Сцені б» – перша за межами Великої Британії.

Театри Києва запросили у вересні на прем'єри вистав: Національний академічний драматичний ім. І. Франка – «Очищення» за С. Оксанен; академічний «Молодий» – комедії «Номо ферус» («Людина здичавіла») за мотивами п'єс І. Карпенка-Карого; академічний юного глядача на Липках – «ВомбатМишаКіт» за мотивами Р. Парк; муніципальний академічний опери і балету для дітей та юнацтва – «Messa di Gloria (Меса Уславлення)» Дж. Пуччіні; «Золоті ворота» – «Фрекен Юлія» А. Стріндберга; «Дивні люди» – «Жарти перед смертю» А. Новікова, Ю. Громового; Незалежний «Мізантроп» – «Сліпота» за мотивами роману Ж. Сарамаго; Класичний художній альтернативний – «Видовищ і хліба» О. Карабчієвського та ін.

У театрах України пройшли прем'єри вистав: *Вінницькому* обласному українському академічному музично-драматичному ім. М. К. Садовського – «Біла ворона» Ю. Рибчинського та Г. Татарченка; *Волинському* академічному обласному українському музично-драматичному ім. Т. Г. Шевченка – драми «Циганка Аза» М. Старицького; *Дніпровському* академічному українському музично-драматичному ім. Т. Г. Шевченка – «Нація» за М. Матіос; *Дніпропетров-*

ському академічному опери та балету – «Норма» В. Белліні та опери «Онегін. Life» на музику П. Чайковського; *Київському* академічному обласному музично-драматичному ім. П. К. Саксаганського (м. Біла Церква) – комедії «Примадонни» К. Людвіга; *Миколаївському* академічному художньому російському драматичному – трагікомедії «Станція, або Розклад бажань на завтра» О. Вітра; *одеських*: музичної комедії ім. М. Водяного – мюзиклу «Пурпурові вітрила» за О. Гріном; обласному академічному російському драматичному – комедії «Ліки від депресії» за п'єсою О. Володарського; *Полтавському* академічному обласному українському музично-драматичному ім. М. Гоголя – «Енеїда» за мотивами поеми І. П. Котляревського; *харківських*: національному академічному опери та балету ім. М. В. Лисенка – балету «Красуня і чудовисько» на музику Й. С. Баха, М. Мусоргського, П. Чайковського та ін.; академічному українському драматичному ім. Т. Г. Шевченка – «Любов» за п'єсою М. Кропивницького «Де зерно, там і полова»; *Херсонському* обласному музично-драматичному ім. М. Куліша – «Музичний коктейль для гурманів» І. Корольова; *Черкаському* академічному музично-драматичному ім. Т. Шевченка – мелодрами «Сурогатна мама» В. Винниченка; *Чернігівському* обласному молодіжному – «Бравий вояка Швейк» за Я. Гашеком та ін.

ВІЗУАЛЬНІ МИСТЕЦТВА

Нагородження переможців, презентація каталогу виставки, відкриття виставки робіт учасників конкурсу (мініатюр, виконаних у техніках глибокого друку) – так у Києві, в Центрі сучасного мистецтва «Білий Світ», 4 вересня завершилася *I Міжнародна трієнале малих форм графіки «Intaglio»*. Змагалось понад 100 творів 51 митця з більш як 15 країн: Білорусі, Італії, Канади, Польщі, Франції, Японії та ін. Серед переможців – В. Дем'янишин, який з роботами «Берег» та «Жорно» здобув третю премію конкурсу. Крім того, 11 українців отримали почесні медалі та особливі відзнаки суддів: О. Денисенко, Р. Романишин, В. Єрко, П. Маков, О. Стратійчук та ін.

«Стартовим майданчиком» для експериментального візуального мистецтва став *IX Фестиваль молодіжних проєктів Non Stop Media*, що пройшов у Харкові 1–9 вересня та був організований Харківською муніципальною галереєю. За 2 місяці, протягом яких тривав open-call, журі розглянуло приблизно 150 заявок з України, Польщі, Білорусі, США та інших країн. З них було відібрано 10 проєктів, створених 13 авторами. Ці роботи експонувалися на головній виставці фестивалю. Серед фіналістів – Г. Гудаченко, А. Мананкіна, І. Водолажченко, В. Чередниченко, А. Худякова та ін. Паралельна програма фестивалю включала різноманітні презентації, виставки художників О. Бабак «Відстань», О. Каплі «Мао в гостях у темній матерії та мироточиві гриби», О. Федорової «Мистецтво – це боляче» та інші, майстер-класи, лекції, концерти, екскурсії тощо.

Школа арт-перформансу, на якій своїм досвідом ділилися авторитетні майстри з усього світу, працювала в рамках *XI Фестивалю «Дні мистецтва*

перформанс», що відбувся у Львові 1–8 вересня. На нього приїхали митці з Польщі, Франції, Іспанії, Ізраїлю, Норвегії. Україну представляли А. Саєнко, Н. Лісова та К. Зоркін. Програму майстер-класів та виступів учасників доповнила лекція-перформанс куратора фестивалю В. Кауфмана «Сходження».

До Міжнародного дня глухих у Національному Києво-Печерському історико-культурному заповіднику 25 вересня презентовано *культурно-мистецький захід «Відгомін тиші»*. У його рамках відкрито виставку робіт понад 20-ти учасників Міжнародного пленеру нечуючих художників «R+Я» «Київські каштани» (Україна, Латвія, Білорусь, Молдова) та Київської спілки нечуючих художників «Натхнення». Крім того, пройшли майстер-класи з малювання та семінар «Доступність музею для осіб із порушенням слуху».

Привернути увагу до теми втрати слуху, адаптації нечуючих людей та популяризувати вивчення жестової мови – мета *фотовиставки «Зіркова абетка»*, яку було презентовано в НКММК «Мистецький арсенал» 27 вересня. У зйомці взяли участь 33 відомих українці: Джамала, ОНУКА, В. Зеленський, Д. Монатік, А. Хливнюк, М. Єфросініна, В. Брежнева, О. Ступка та ін. Проект реалізовано ГО «Відчуй» у рамках ініціативи «Коли тиша заговорила».

Спробою цілісного осмислення київської арт-сквотерської культури стала *виставка «Temporary Autonomous Zone: сквоти Києва»*, яка тривала у столичній сквот-галереї «Речовий доказ» з 5 по 23 вересня. Було представлено п'ять київських сквотів: «Паризька комуна» (1990–1994), «Сквот на Олегівській» (1990–2006), «БЖ-АРТ» (1994–1999), «Хаятт» (2012–2016) та «Садік» (2014 і донині).

Протягом вересня у столиці експонувалися виставки: в Центральному будинку художника – живопису Ю. Ковтуна «Симфонія кольорів»; у Національному музеї Т. Шевченка – робіт 15 учасників фестивалю художньої фотографії «Парад проектів», живопису і графіки В. Казаневського «Безумці», живопису Л. Кауфман «Місця сили»; в Національному заповіднику «Софія Київська» – робіт учасників V щорічного пленеру «Софія Київська очима художників» (у рамках II Культурно-мистецького фестивалю «Княжа родина»), робіт В. Василенка «Дванадцять київських князівен» (про вітчизняних князівен на престолах Європи); в Музеї видатних діячів української культури – живопису Є. Ткаченка «Оголена чуттєвість»; у Музеї історії Києва – живопису сім'ї Іванюків «Лад»; у Національному центрі народної культури «Музей Івана Гончара» – живопису В. Рака «Ланка»; у Музеї сучасного мистецтва України – творів О., Т., Л., І. Годунових «Годунови/Godunov's family»; в кулуарах Верховної Ради України – робіт І. Мошкова та Л. Світлої «Образи моєї країни», присвячена символам української державності; у фойє станції метро «Майдан Незалежності» та в Американському домі – плакатів учасників та переможців V Міжнародного конкурсу «Стоп цензурі! Громадяни за вільні країни»; у галереях, арт-центрах та креативних просторах: «АкТ» – скульптури, інсталяцій, відео-, фотоарту, графіки, живопису, музики та перформативних практик 82-х художників з усієї України під назвою «Я SINOптик»; «ART 14» – живопису і графіки

В. Єршихіна; «Dymchuk Gallery» – творів Bondero «Хроніки майбутніх рас»; «It's Not the Louvre gallery bar» – робіт Н. Галавур «Інертність», графіки та фотографій М. Галаневича «Люди. Справжні й вигадані»; «Lera Litvinova Gallery» – живопису Є. Шаповалова «Оголена у квітах»; «M.gallery» – робіт О. Ройтбурда «Метафізика міфу»; «Nebo Art Gallery» – графіки, створеної на музичні композиції у колаборації з 32-ма іншими художниками, ілюстраторами, дизайнерами тощо, Т. Макара «MixTape»; «Pavlovka ArtGallery» – арт-об'єктів (ленд-арт) спільноти художників «Резиденція думок» за мотивами LAND ART FESTIVAL «Синергія»; «Voloshyn Gallery» – інсталяції з картин «Леся Хоменко та її школа»; «ДУКАТ» – графіки П. Бедзіра «Ловець снів»; «Карась Галереї» – робіт А. Соломухи «Смислові ігри»; Лабораторії сучасного мистецтва «Мала Галерея» – робіт А. Достілева, О. Ковач, М. Фіногеева та інших «Усвідомлене відчуття/ Conscious sensation»; «Митець» – кераміки О. Чепурної «Вічність Трипілля»; «Ню Арт» – творів А. Ерделі, живопису Л. Лободи; «Триптих АРТ» – живопису на УЗД-пристрої (science art'у) А. Кучера «Медіація»; «ЦеГлина-Арт» – творів українських керамістів «Вічне коло»; «Я Галерея» – живопису Н. Денисової «Нічого» та ін.

У містах України було розгорнуто виставки: у *Вінниці* – робіт 20 митців – учасників II Міжнародного пленеру «Кращий художник», який проходив у місті в червні, та творів переможця пленеру – В. Шматька; у *Дніпрі* – XII Всеукраїнську виставку образотворчого мистецтва «Чарівні барви Дніпра»; емалей та живопису В. Апета «Спалахи»; графіки М. Саркісової «Невизначеність»; у *Луцьку* – графіки, живопису та декоративно-вжиткового мистецтва учасників мистецького об'єднання «Куля» рід назвою «Луцьк. Кроки минулого»; у *Львові* – живопису П. Сметани «Третя дія», О. Баландюх «Простір», С. Кульчицької «Ультрамаринові небеса»; «Микола Ступінський. Рисунок. Живопис»; живопису Я. Тягун; шкрябаних ікон О. Смаги «Шнурки любові»; в *Одесі* – творів О. Домбровської, Д. Іванова, Т. Каменного та інших під назвою «Точка»; в *Рівному* – олійного живопису С. Ткачук «Емоції та колір»; у *Тернополі* – живопису О. Бурди та творів тернопільського осередку Національної спілки майстрів народного мистецтва «Традиційне народне мистецтво Тернопільщини»; в *Ужгороді* – «Арт-звернення Едуарда Приходька»; робіт Х. Данко-Шолтес; в *Хмельницькому* – творів Р. Малинкіної; робіт О. Стратійчук «Мокуліто»; в *Черкасах* – «Мої Черкаси» та робіт М. Маценка, О. Отнякіної-Бердник, І. Солодовникова, О. Шепенькова та В. Яковця «Черкаси в кольорі»; в *Чернівцях* – творів учасників мистецького пленеру «Художники – рідному місту»; робіт Д. Седової «La Vita Nuova» та ін.

Впродовж двох тижнів шестеро майстрів з Угорщини, Бельгії, Ірану, Польщі та України, зокрема Н. Отряжа зі Львова та Е. Гіді-молодший з Великої Доброни Закарпатської області, працювали з каменем та деревом у рамках *V Міжнародного скульптурного симпозіуму*, що пройшов на Свалявщині Закарпатської області. Готові роботи, об'єднані темою «Прощавай, зброе!» і прис-

вячені 100-літтю закінчення Першої світової війни, було презентовано 30 вересня. Вони прикрасять населені пункти Закарпаття та Угорщини та стануть однією з частин започаткованого митцями в 2014 році «Закарпатського скульптурного шляху».

Різноманітні сучасні паркові скульптури отримав Тячів Закарпатської області у подарунок від учасників *II Скульптурного симпозиуму*, що тривав у місті з 10 по 30 вересня. На нього прибули митці з різних куточків України: М. Ходанич з Ужгорода, А. Децко зі Львова, Б. Гладкий та В. Кіндрачук з Івано-Франківська, С. Клапетура з Кам'янця-Подільського Хмельницької області та ін.

Спільною виставкою у Виноградіві на Закарпатті 16 вересня завершився *Міжнародний мистецький пленер «Чорна Гора»*. Тиждень працювали українські мистецтвознавці, художники різних мистецьких шкіл України (Закарпатської, Харківської, Львівської, Київської), а також митці з Польщі, Словаччини та Угорщини. Загалом – 21 учасник віком від 23 до 87 років. Серед вітчизняних митців – В. Шкарупа, М. Дочинець, П. Антип та ін.

У місті Ананьїв Одеської області відкрито *меморіал воїнам армії УНР*, автор проекту – О. Собченко, а на Волині, у селі Зимне, – *меморіальну дошку* на честь кінорежисера-документаліста *В. Андрощука*.

КІНОМИСТЕЦТВО. КІНОВІДЕОПРОКАТ

VIII Міжнародний медіафорум Kyiv Media Week відбувся у Києві 17–21 вересня. Його учасниками стали 850 представників медіабізнесу з 39 країн світу. Найчисленніші – делегації з Молдови, Кореї та Китаю, який вперше на заході було представлено окремою тематичною програмою «Focus on China». В рамках форуму відбувся традиційний скринінг серіалів, де було представлено 50 найновіших серіалів та шоу з усього світу. Другу тематичну лінійку було присвячено кінематографу та організовано за підтримки Держкіно України, а третя включала виступи учасників заходу зі світовим ім'ям. За 5 днів на 44 профільних івентах виступили 130 спікерів з усього світу. Крім того, відбулися заходи, присвячені трендам FAANGS (Facebook, Apple, Amazon, Netflix, Google і Snapchat), дитячому контенту, темам підтримки креативних індустрій в Україні та розвитку української анімації, впровадження в країні Pay-TV, промоції й прокату кіно, стратегії win-win, ситуації на ринку радіо тощо. Традиційно було проведено конференції «Телебачення як бізнес» і «Боротьба з піратством в Україні. Що зроблено – що робити».

За підтримки Держкіно України цього року 6–9 вересня у Києві пройшов *Міжнародний фестиваль актуальної анімації та медіамистецтва Linoleum*. Всього у 12 програмах заходу було показано 250 короткометражних фільмів. До міжнародного конкурсу надійшло понад 2,5 тис. заявок з 75 країн світу. Відібрано було 49 робіт з 27 країн. Найбільша кількість фільмів – з Бельгії, Німеччини та Франції. 14 робіт із 76 змагалися у Національному конкурсі. Серед

них – «Причинна: Історія кохання» А. Щербака, «Лабіринт» С. Ковалю (було відзначено за креативне та гумористичне бачення), «Мари» А. Науменка (став найкращим фільмом українського конкурсу), «Монах» С. Даниленка (відзначено за незламний стиль), нові роботи М. Лиськова, Г. Рибак та інших. Вперше цього року відбувся конкурс комерційної анімації. Також у програмі заходу – спеціальні покази фільмів, створених жінками про жінок, добірка еротичної анімації, альманахи сучасних східноєвропейських анімаційних стрічок, дискусії, понад 20 лекцій та майстер-класів.

Впродовж 26–30 вересня під егідою Держкіно України у Рівному тривав *III Міжнародний кінофестиваль «Місто Мрії»*. У конкурсну програму із 300 кіноробіт з 40 країн було відібрано 70 фільмів. Міжнародний конкурс включав повнометражне та короткометражне ігрове, документальне та анімаційне кіно. До національного увійшли повнометражні стічки, серед яких першість здобув фільм «Майже 10 000 виборців» У. Осовської, та короткометражні, де переміг фільм «Затамувавши подих» О. Соболева. Гран-прі отримала українська стрічка «МІФ» Л. Кантера та І. Яснія. Крім того, в рамках заходу відбулися зустрічі з відомими акторами й режисерами, майстер-класи від професіоналів кіноіндустрії, покази ексклюзивних фільмів та акція на підтримку О. Сенцова.

Міжнародний та національний конкурси, перегляди фільмів, зустрічі з кінорежисерами, сценаристами, продюсерами та відомими акторами, майстер-класи включала програма *II Запорізького міжнародного кінофестивалю ZIFF*, який пройшов у Запоріжжі 22–23 вересня. На нього надійшло понад 2,5 тис. кіноробіт із 112 країн світу, з яких 62 стрічки від українських режисерів. У конкурсах змагалося 48 короткометражних фільмів, із них 18 – українського виробництва. Найкращими українськими фільмами стали: документальним – «Між пеклом і раєм» В. Бігуна; ігровим – «Звичайний ранок» К. Тарасова; анімаційним – «Лабіринт» С. Ковалю та О. Колодія. Переможцем конкурсу відеороликів «VERTICAL», який пройшов у рамках заходу, стала школа «Орт-Алеф» із Запоріжжя із роликом «Як виглядає мрія».

24 кіномістці з 12 міст України: Києва, Полтави, Харкова, Житомира, Дніпра, Одеси, Луцька, Рівного та інших, об'єднав *VIII Всеукраїнський екологічний фестиваль документального кіно «Полтава-Док»*, який відбувся у Полтаві 8–9 вересня. Загалом змагалися 30 стрічок у двох номінаціях: «Людина та природа», де перемогу одержав полтавець Д. Вовк з роботою «Борщик у глиняному горщику», та «Мистецтво жити», де першість здобув фільм «Кавалери» В. Булиги з Рівного.

У Миколаєві впродовж 28–29 вересня пройшов *V Всеукраїнський фестиваль короткометражних фільмів «Громадський проєктор»*. Серед 20 фільмів переможцями та володарями першої премії стали стрічки: «Сильні духом» В. Бігуна з Тячева Закарпатської області – в номінаціях «Регіональне кіно» та «Документальне кіно»; «На своїй землі» О. Кирієнка з Києва – в номінації «Ігрове кіно». Також було визначено кращий зарубіжний фільм, відбулися майс-

тер-класи, лекції та прем'єрний показ документального фільму Ж. Максименко-Довгич «Миколаїв. Хроніки протесту».

МУЗЕЙНА СПРАВА. ОХОРОНА КУЛЬТУРНОЇ СПАДЩИНИ

Культурне розмаїття України показала широка та різноманітна програма заходів, які пройшли у вересні в заповідниках, музеях та містах по всій Україні у рамках *Днів європейської спадщини* (ДЄС). Цьогоріч в Україні було обрано свою національну тему – *«Мистецтво обмінів: культурне розмаїття України»*. Загалом відбулося понад 300 подій, які відвідали 19,5 тис. учасників різного віку: фестивалі та історичні реконструкції, інтерактивні, художні та фотовиставки, ремісничі майстерні, екскурсії, презентації туристичних маршрутів, для дітей – майстер-класи, квести, вистави тощо. Зокрема у національних заповідниках: «Давній Галич» – Всеукраїнський музейно-туристичний фестиваль «Давній Галич» збирає друзів: варто побачити, де живе пам'ять»; історико-архітектурному «Кам'янець» – фестиваль історичної реконструкції «Давня Русь»; «Замки Тернопілля» – фестиваль «Свято у Старому замку»; історико-культурному «Качанівка» – XII Всеукраїнське літературно-мистецьке свято «Качанівські музи» та ін. Було відкрито виставки: «Десять життеписів» – у Музеї міста у підземеллі Ратуші (м. Львів), унікальних пам'яток друку Києво-Печерської лаври – в Меморіальному музеї Г. С. Сковороди, «Пам'ятки трипільської культури Хотинщини» – в Державному історико-архітектурному заповіднику «Хотинська фортеця» та багато інших.

Проблемні питання розвитку та нові напрямки музейної діяльності обговорено на *V Всеукраїнському музейному фестивалі «Музей та виклики часу»*, який відбувся 18–24 вересня у Дніпрі на базі Дніпропетровського національного історичного музею імені Д. І. Яворницького. У ньому взяли участь 57 музеїв та громадських організацій з 17 областей України та 140 музейних працівників. Було презентовано 27 міні-виставок, понад 50 музейних видань та подано 36 заявок на промоушен. Свої оригінальні експозиції представили Маневицький, Рівненський, Нікопольський, Криворізький краєзнавчі музеї, Чернігівський обласний художній музей ім. Г. Галагана, Національний історико-культурний заповідник «Чигирин», Музей історії міста Краматорська (Донецька обл.) тощо. Також у рамках фестивалю пройшли два круглі столи: «Музеї в Україні» та «Інноваційні динамічні технології в музеї», форум «Друга світова війна: український погляд», лекції, екскурсії, презентації, майстер-класи та нагородження переможців. Перше місце у конкурсі «Мистецтво музейної експозиції: міні-виставки на тему „Музей та виклики часу“» зайняла експозиція Чернігівського історичного музею ім. В. В. Тарновського «Кулеметний станок на дорогах АТО. З історії одного музейного експоната», (автори – В. Луцька та Л. Линюк, С. Лаєвський). А монографія І. Ситого, старшого наукового співробітника цього ж музею, «Козацька Україна: печатки, герби та емблеми кінця XVI–XVIII століть» (2017 р.) здобула перемогу у конкурсі «Музейне видання: оригінальні видання».

«Історія десяти. 10 книг – 10 імен» – книжкова виставка, яка 16 вересня стартувала у Музеї книги і друкарства і триватиме до 12 жовтня. Кожна з них – обличчя епохи. Серед представленого – Острозька Біблія 1581 року, «Требник Петра Могили» 1646 року, прижиттєве видання «Енеїди» І. Котляревського, прижиттєве видання «Кобзаря» Т. Шевченка 1860 року, нотна збірка М. Леонтовича «Музичні твори» 1930 року, виданий ще за життя альбом театральних ескізів А. Петрицького 1929 року, книжки Ю. Яновського «Майстер корабля», до якої намалював обкладинку В. Кричевський, Л. Симиценка «Крымское промышленное плодоводство» 1912 року, «Історія України-Русі» М. Аркаса 1912 року (2-ге краківське видання) та видання з серії Є. Чикаленка «Розмова про сільське хазяйство» 1918-го.

Впродовж 7–30 вересня в Одеському музеї західного та східного мистецтва експонувався *міжмузейний культурно-мистецький проект «Київ–Одеса. Знаки і метафори міського простору»*. Це спільна виставка з Дирекцією художніх виставок України та Музеєм сучасного мистецтва Одеси. Було репрезентовано твори художників «київської живописної школи» 2-ї половини ХХ ст.: М. Глущенко, О. Захарчука, В. Одайника, С. Шишка та ін.; твори класиків одеського малярства: А. Лози, О. Попова, В. Токарева та ін.; творчість одеських митців другої половини ХХ – початку ХХІ ст.: О. Ацманчука, О. Волошинова, Ю. Єгорова, В. Кабаченка, К. Ломикіна та ін. «Золоту добу» міста та теми його сьогодення було представлено роботами О. Аполлонова, В. Басанця, О. Ворони-Адаменко, Г. Верещагіна та ін.

Крім того, у музеях України було відкрито виставки: Національному Т. Шевченка за участі Центрального державного архіву-музею літератури і мистецтва України та Національного художнього музею України – «Два голоси однієї родини», присвячену 145-річчю від дня народження художника і педагога Ф. Красицького, онучатого племінника Т. Шевченка по сестрі Катерині; столичному Музеї української діаспори – «Художник степу» пам'яті українського митця В. Падуна; Національному у Львові ім. А. Шептицького – живопису та графіки Р. Сельського з нагоди 115-річчя художника з фондів зібрань закладу; Національному архітектурно-історичному заповіднику «Чернігів Стародавній» – живопису О. Снопка до його 100-річчя; *художніх:* Одеському – «Спецфонд: репресоване мистецтво»: роботи українських художників зі спецфонду Національного художнього музею; Чернігівському обласному ім. Г. Галагана – європейського образотворчого мистецтва XVII–XIX століть «Згадаємо старих майстрів», Чернівецькому обласному – жіночих та дитячих костюмів, аксесуарів та взуття модниць вищого світу 1890–1920 рр. «Модерн – епоха жіночності»; Музеї мистецької родини Кричевських (с. Опішне Полтавської обл.) – «Микола Кричевський: у координатах часу й мистецтва» до 120-річчя митця з фондів Полтавського краєзнавчого музею ім. В. Кричевського, Сумського художнього музею ім. Н. Онацького, Лебединського міського художнього музею ім. Б. Руднева, Національного музею-заповідника українського гончарства та в

рамках Національного наукового симпозиуму «Український керамолінгвістичний простір: проблеми наукового дискурсу» та ін.

Питанням обліку музейних предметів, законодавчим нормам їх переміщення, технічному оснащенню сучасного музею тощо було присвячено науково-практичний семінар для керівників та співробітників фондів музеїв Харківської області на тему «Нормативно-правові аспекти управління музейною справою в Україні та особливості фондової роботи» у Харківському історичному музеї імені М. Ф. Сумцова та семінар-практикум для директорів та головних зберігачів музеїв Донецької області у рамках культурного заходу «Музейна толока на Донеччині» – у Покровському історичному музеї на Донеччині. Обидва заходи пройшли за участі представників Міністерства культури України.

За фінансової підтримки Українського культурного фонду в Національному музеї історії України стартувала «Школа музейних лідерів». 20 вересня відбулася презентація цього освітнього проекту для працівників музеїв, фахівців сфери історико-культурної спадщини та журналістів. Завдання школи – формувати нових музейних лідерів, здатних створити сучасний історико-культурний простір, перетворити архаїчні музеї на модерні просвітницькі, інформаційні, науково-культурні центри. Слухачі – музейники з різних регіонів України віком від 18 до 35 років. Триватиме школа до листопада 2018 р.

БІБЛІОТЕЧНА СПРАВА

30 вересня бібліотечна спільнота відзначила своє професійне свято – *Всеукраїнський день бібліотек*. У всіх бібліотеках України з цієї нагоди пройшли урочистості. Представників публічних бібліотек Києва вітали 27 вересня в Київській академічній майстерні театрального мистецтва «Сузір'я». Напередодні свята було оголошено переможців Всеукраїнського конкурсу «Бібліотека року», який щорічно проводить Українська бібліотечна асоціація спільно з Міністерством культури України серед бібліотек України, незалежно від відомчого підпорядкування. Цьогоріч перемогла Науково-технічна бібліотека ім. Г. І. Денисенка КПІ ім. І. Сікорського за проект «Освітні студії Гретера і Криванека». До цього свята книгозбірні України провели найрізноманітніші заходи. Серед них: обласна конференція «Бібліотеки Буковини у світі відкритого доступу до інформації», вечірка «Бібліотечне безсоння» та фотосушка «Читати не шкідливо. Шкідливо не читати» – у Чернівецькій обласній універсальній бібліотеці (ОУНБ) ім. М. Івасюка; X обласний Форум бібліотекарів Хмельниччини «Бібліотек@: все тут, всі тут!» та науково-практична конференція «Публічні бібліотеки в умовах реформування місцевого самоврядування: практика, досвід, перспективи» у його рамках – у Хмельницькій ОУНБ; I Бібліотечний форум Житомирщини та обласні конкурси: «Бібліотекар: майстерність без меж» та «Краща бібліотека Житомирщини» – в житомирських: ОУНБ ім. О. Ольжича та обласній дитячій бібліотеці; I Всеукраїнський конкурс «Лідер читання» – в Херсонській обласній бібліотеці для дітей; тижневий проект «Бібліотека поп-

stop» та обласний фотоконкурс «Життя як книга» – в Чернігівській ОУНБ ім. В. Г. Короленка та ін. Крім того, у рамках святкування у бібліотеках України було проведено літературно-мистецькі інсталяції та книжкові виставки, дні відкритих дверей та екскурсії по книгозбірнях, марафони родинного читання, літературно-музичні години та свята, бібліотечні уроки та багато іншого.

У Національній бібліотеці України імені Ярослава Мудрого 8–9 вересня під гаслом «І хочеться душі хоч трохи раю» відбувся *II Київський міжнародний літературно-музичний конкурс-фестиваль «Причал на Поштовій»*, заснований Українським фондом культури ім. Б. Олійника та співорганізатором якого є бібліотека. Захід зібрав багато цікавих і талановитих поетів, співаків, композиторів з різних куточків України – Харкова, Львова, Одеси, Сум, Запоріжжя, Черкас, Києва та інших міст України, а також конкурсантів із Японії, Італії, Болгарії, Македонії, Польщі. Змагалися у номінаціях «поезія», «мала проза», «авторська пісня», «композиторська творчість», «вокальне мистецтво», «три в одному (автор слів, музики та виконавець)», «гість Інкогніто».

Науково-виробничий журнал «Бібліотечна планета», засновником якого є Національна бібліотека України імені Ярослава Мудрого, відзначив 20-літній ювілей. Свято відбулося 26 вересня в НБУ ім. Ярослава Мудрого у форматі флешбек. На нього завітали головний редактор журналу Т. І. Вилегжаніна, деякі автори, члени редколегії, читачі та шанувальники часопису. Говорили про минуле та сьогодення журналу. За 20 років існування вийшов друком 81 номер фахового часопису, опубліковано понад 1800 статей, до кола авторів долучились понад 700 авторів.

У рамках XXV Міжнародного книжкового «Форуму видавців у Львові» Українська бібліотечна асоціація (УБА) 19–22 вересня провела *IX Всеукраїнський бібліотечний форум*, націлений на розвиток і популяризацію бібліотек. У його програмі: науково-практична конференція на тему «Бібліотек@ – творимо свободу», тематичні секції «Академічна свобода та академічна доброчесність», «Свобода обирати: медійна грамотність», «Адвокація: бібліотека і місцеве самоврядування», «Освіта» тощо.

Різним аспектам бібліотечної роботи було присвячено ряд семінарів, круглих столів, тренінгів тощо, які пройшли в книгозбірнях України: питанню надання послуг особам з інвалідністю та людям похилого віку, продукуванню та акумулюванню адаптованих ресурсів, залученню нових користувачів – на міжрегіональному семінарі-практикумі «Публічна бібліотека — територія рівних можливостей» у Рівненській ОУНБ; пошуку нових форм та методів роботи у діяльності публічних бібліотек-філій у соціокультурному просторі регіону – на обласному семінарі в Харківській ОУНБ; впровадженню Універсальної десятикової класифікації (УДК) в практику роботи публічних бібліотек області – на зональному семінарі-практикумі у Хмельницькій ОУНБ; «Трансформації бібліотек в умовах об'єднаних територіальних громад» – на семінарі Чернігівської ОУНБ

ім. В. Г. Короленка, що відбувся на базі Сновської ЦБС; популяризації дитячого читання – на круглих столах у різних містах Луганської області та ін.

Впродовж двох тижнів у бібліотеках-філіях Хмельницької централізованої бібліотечної системи тривав *літературний марафон «Читай українською»*. Розпочав його 18 вересня скайп-міст «Прем'єра книги – 2018». Всього в рамках марафону пройшло близько 30 заходів: зустрічі з місцевими літераторами, зокрема з Н. Поліщук, М. Дем'янюк, Н. Шмуріковою-Гаврилюк, К. Матвіюком та іншими, презентації нових книг, ярмарки тощо.

Різними бібліотечними заходами відзначено ювілеї українських літераторів: 170-річчя І. Карпенка-Карого; 160-річчя А. Ф. Кащенко та В. І. Масляка; 145-річчя Д. Лук'яновича; 125-річчя М. П. Годованця; 120-річчя Є. А. Дроб'язка та В. В. Данилевського; 100-річчя І. В. Качуровського та В. О. Сухомлинського; *а також* 450-річчя італійського філософа, письменника Т. Кампанелли (Дж. Доменіко); 250-річчя французького письменника Ф. Р. де Шатобріана; 215-річчя французького прозаїка, новеліста, драматурга П. Меріме; 200-річчя французького прозаїка Г. Емара (Олівера Глуа); 190-річчя російського прозаїка Л. М. Толстого; 160-річчя румунського письменника А. Влахуце; 130-річчя канадського прозаїка Сірої Сови (А. С. Білейні) та англійсько-американського поета і драматурга, лауреата Нобелівської премії Т. С. Еліота; 100-річчя російських прозаїка Е. Б. Александрової та поета, перекладача Б. В. Заходера та ін.

ЛІТЕРАТУРА

З фокусною темою «Ринок Свободи» за підтримки Міністерства культури України та цьогоріч під назвою *BookForum* у Львові на 50 локаціях міста 19–23 вересня відбувся *XXV Міжнародний книжковий «Форум видавців у Львові»*. На нього з'їхалися понад 4 тис. учасників із 25 країн, серед яких: видавці, книготорговці, автори, перекладачі, ілюстратори, бібліотечні працівники та ін. Основні заходи форуму: *XXV Національний книжковий ярмарок* за участі 272 видавничих, поліграфічних та книготорговельних структур, громадських організацій, фондів; *XXIV Церемонія вручення премії «BookForum Best Book Award»* (раніше – конкурс «Найкраща книга Форуму видавців»), у якому із 508 надісланих від 103 видавництв книжок гран-прі виборов альбом видавництва «Родовід» «Наш герб. Українські символи від княжих часів до сьогодення», автори – А. Гречило, Б. Завітій; *XIII Міжнародний літературний фестиваль*, який включав 428 заходів у програмі для 542 учасників із 24 країн світу; *XXI Ніч поезії і музики non-stop*; *IX Всеукраїнський бібліотечний форум*; *XV Фестиваль дитячого читання «Книгоманія»*; *VII Благодійна акція «Третій вік: задоволення від читання»*. За участі Міністра культури України Є. Нищука пройшов круглий стіл на тему: «Український ринок книги. Стан. Проблеми. Перспективи». Загалом у межах форуму пройшло 939 заходів. З них 402 – в межах 14 тематичних кластерів та 12 спецпроектів. Серед них: «Війна», «Територія Свободи: ЗМІ»,

«Креативні індустрії+Урбаністика», «Non-fiction, Українська візуальна книга», «Програма для культурних менеджерів», «Мови та переклад» та інші. Також відбулося 420 презентацій книг; 99 автограф-сесій, 137 зустрічей з авторами, 177 дискусій, 41 лекція, 13 майстер-класів, 15 концертів, 25 вистав та перформансів, 5 кінопоказів, 12 виставок. Для популяризації читання спеціально до форуму у Львові курсували #читайтрамваї та було запущено флешмоб #5books, у рамках якого люди ділилися в соцмережах 5 книжками, які вони радять прочитати усім. Крім того, у рамках форуму цьогоріч пройшов марафон-читання на підтримку О. Сенцова та українських політ'язнів у Росії та окупованому Криму.

Літературним концертом на Потьомкінських сходах в Одесі 25 вересня відкрився *IV Міжнародний літературний фестиваль*. На нього прибули понад 30 літераторів з 15 країн: Австрії, Нідерландів, Індії, Німеччини, Швейцарії, Великої Британії, Китаю, Польщі та ін. Серед авторів, які представляли Україну, – О. Забужко, С. Жадан, Б. Херсонський. У програмі заходу, який завершився 30 вересня, – читання, дискусії, зустрічі з письменниками. Новинкою фестивалю стала серія доповідей та дискусій про культуру пам'яті.

Ярмарок 70-ти видавництв, історична, освітня, дитяча, військова та поетична програми, серед яких центральна – «Трансформації», різноманітні дискусії, кінопокази, презентації нових видань самими авторами, творчі зустрічі, виставка книжкових ілюстрацій, концерти тощо – заходи *I Міжнародного книжкового фестивалю Book Space*, який пройшов 28–30 вересня у Дніпрі на 8 локаціях міста. Захід було організовано за підтримки міської та обласної влади у межах програми Б. Філатова «Культурна столиця». Фестиваль зібрав 80 авторів з України, Франції, Польщі, Данії, США, Німеччини та інших країн. Україну представляли О. Забужко, І. Карпа, І. Роздобудько та ін. Окремий стенд було присвячено воєнній тематиці. Там прямо на ящиках з-під набоїв свої видання презентували автори-учасники бойових дій на Донбасі.

До Міжнародного дня перекладача 28–30 вересня у Хмельницькому відбувся *II Фестиваль художнього перекладу TRANSLATORIUM*. Його учасники – 27 перекладачів, літераторів, видавців та музикантів зі всієї України та з-за кордону. У програмі – фахові та мистецькі події, у тому числі проведення презентацій новинок перекладної літератури, дискусій з відомими літераторами та перекладачами, зустрічей з видавцями й менеджерами культури, поетичних читань тощо.

18–19 вересня на Вінниччині пройшов *I Всеукраїнський форум молодих письменників*, членів Національної спілки письменників України. У ньому взяли участь представники 22-х областей України. Працювали секції прозаїків і поетів. Проводились майстер-класи та спільні читання. Також під час заходу було оголошено про заснування нової літературної премії «Бурштинова зоря».

Оголошено переможців премії «Українська книжка року». Її лауреати: М. Жулинський за видання «Моя Друга світова: роман-хроніка у голосах» у номінації «За видатні досягнення у галузі художньої літератури»; Д. Степовик

за «Євангеліє Бучацьке XII–XIII ст.» у номінації «За видатний внесок у розвиток українознавства»; Г. Фалькович за книгу «Шалахмонеси. Вірші для дітей» у номінації «За сприяння у вихованні підростаючого покоління».

Лауреатами *всеукраїнських літературних премій* стали: *ім. М. Коцюбинського* в номінаціях: «Художня література» – Г. Осадко за збірку віршів «Жити просто», «Науково-популярна література» – П. Скорук з книгою «Могилівчани»; *ім. Ю. Яновського* в номінаціях: «Поезія» – Д. Лазуткін та С. Бреславська, «Мала проза» – В. Шовкошитний, «Романи, повісті» – Л. Капелюшний та О. Полєвіна.

АМАТОРСТВО. ПРОСВІТНИЦТВО

За ініціативи Міністерства культури України та Українського центру культурних досліджень 11–12 вересня в Херсоні відбулася *Міжнародна конференція «Народні художні промисли як складова креативних індустрій: перспективи, промоція, просування»*. Її учасниками було обговорено шляхи співпраці на національному та регіональному рівнях, об'єднання зусиль органів виконавчої влади, місцевого самоврядування, громадських організацій та наукових установ у сфері популяризації народних художніх промислів, пошук дієвих механізмів підтримки та стимулювання діяльності майстрів народного мистецтва. Серед презентованого: проект Державної цільової програми підтримки та розвитку народних художніх промислів, ефективні практики розвитку народних художніх промислів України, Молдови, Азербайджану, Польщі із залученням міжнародних експертів, низка зразків нематеріальної спадщини України, зокрема Кролевецького переборного ткацтва та ін.

З метою привернути увагу фахівців та влади до проблеми відродження рукотворного килимарства 27–29 вересня у Львові пройшов *I Міжнародний симпозіум художнього текстилю «КИЛИМ»*. Його організатори – Історико-краєзнавчий музей та Львівська національна академія мистецтв. Участь у заході взяли науковці, художники, педагоги і студенти мистецьких навчальних закладів, керівники і працівники музеїв, реставратори художніх тканин з України, Польщі, Молдови, Швейцарії. У програмі – Міжнародна наукова конференція «Рукотворний килим: історія, сучасність, перспективи», відкриття міжнародних художніх виставок: «Глинянський килим: забуті імена. Василь Цьонь – митець і педагог», «Авторський килим» та «Відродимо глинянський килим».

XXIII Міжнародний літературно-мистецький фестиваль «Кролевецькі рушники» тривав в Кролеві на Сумщині з 20 по 23 вересня. Відбулися виставки місцевих майстрів художньої фотографії «Світло кролевецьких рушників», тканих зразків «Рушники моєї країни», майстер-класи із ручного переборного ткацтва за участі майстрів України та зарубіжних країн, міжнародний мистецький форум ткачів, концерти, авторські вечори, екскурсії тощо.

Десятки літераторів, художників та народних майстрів з багатьох куточків України зібралися 29–30 вересня у Седневі на Чернігівщині на *Всеукраїнський*

літературно-мистецький фестиваль «Седнівська осінь». Експонувалася виставка А. Шкурка «Шевченко у Седневі», працювало «Містечко майстрів» з виробами народних умільців, пройшли виступи аматорських колективів області, спортивні змагання та народні гуляння.

Під гаслом «Гей, брати-гуцули, сходімся докупи, аби нашу незалежність не змогли звернути!» 11–13 вересня цього року у Надвірній на Івано-Франківщині відбувся *XXII Міжнародний гуцульський фестиваль*. Участь у ньому взяли делегації не лише з гуцульських регіонів України, але й з-за кордону. Свої мистецькі конкурсні програми учасники демонстрували на різних фестивальних майданчиках. Гран-прі було присуджено колективам з Івано-Франківщини у номінаціях «Фольклор», «Хореографія», «Музика», «Театр», «Вокальні ансамблі». У «Пісенному жанрі» гран-прі отримали закарпатці: К. Беркела (дитячі вокальні ансамблі та солісти) та Г. Гаджа (дорослі). Також у програмі заходу – виїзні концерти в населених пунктах Надвірнянщини та відвідування місцевих музеїв, виставка-ярмарок творів майстрів декоративно-вжиткового мистецтва, майстер-класи з гончарства, художнього розпису по склу.

Популяризували українські народні традиції та місцевий колорит у різних куточках країни *обласні фольклорно-мистецькі фестивалі*: XI Всеукраїнський «Борщівська вишиванка» на Тернопільщині; XI Етнофестиваль «Петриківський дивоцвіт» в Петриківці на Дніпровщині; VIII лемківського народного мистецтва «Лемківська ватра» у Ворочовому на Закарпатті; V Всеукраїнський «Житомирська вежа» у Житомирі; I Обласне свято народної творчості «Folk-toloka» у Миколаєві та ін. Окрім концертів та виступів народних та естрадних колективів, народних гулянь на них проходили майстер-класи майстрів декоративно-вжиткового мистецтва та виставки їхніх творів.

Різноманітна українська пісня у виконанні аматорських та професійних художніх вокально-хорових колективів лунала *на пісенних фестивалях*: VIII Регіональному стрілецької, повстанської та сучасної патріотичної пісні «Дзвони Лисоні» на Тернопільщині; Обласному святі вокально-хорового мистецтва на честь 143-ї річниці від дня народження О. Кошиця у Тарасівці на Черкащині; Обласному святі української пісні і танцю ім. Г. Верьовки в смт Березна Чернігівської області та ін.

Творчість дітей та дорослих, наукові інновації та сміливі мистецькі проекти, сучасні освітні програми та експериментаторство *поєднав IV Освітній фестиваль «Арсенал Ідей»*, що відбувся у столиці, в НКММК «Мистецький Арсенал», 26–30 вересня. Тема цього річного заходу – «Якби я був чимось/кимось/десь». У трьох тематичних групах «Тіло», «Простір» і «Діяльність» на відвідувачів чекали нові технології, робота з уявою, інтерактивні ігри, урбаністичні дослідження та культурні проекти, а також творчі лабораторії, майстер-класи, виставки, ярмарок розвиваючих ігор, експозиція Children of Vision британського фотографа українського походження А. Кісіної, а також інклюзивний театральний проект «Більше, ніж гра». Це театральний міні-

фестиваль та перформативний простір для дітей з різними можливостями, їхніх батьків та всіх охочих. Учасники проекту: скульптори Б. Куцевич та О. Пода, художники А. Логов та Ю. Клеом, Інклюзивне театральне об'єднання «АРТ-Плейбек», Театр анімації «ТАМ», Плейбек-театр «Разом в дії», Театральна студія Благодійного товариства допомоги особам з інвалідністю внаслідок інтелектуальних порушень «Джерела», Інклюзивний театр «Perfeco-in-Kilaba» з Вишгорода Київської області, Житомирський обласний український музично-драматичний театр ім. І. Кочерги та ін.

Талановиті діти та молодь з усієї України змагалися у вересні на *дитячих фестивалях-конкурсах*: VI Міжнародному Корнейчуковському дитячої літератури – в Одесі, I Міжнародному дитячому літературному Literature Future – в Чернівцях; VIII Всеукраїнському «Грай, гармонь» ім. В. Бугаєва – у Коростені на Житомирщині; «Чернігів the best» та живописному конкурсі-пленері «Міфи та легенди Чернігова» – у Чернігові та ін.

23 вересня у Києві нагороджено учасників та переможців *VI Всеукраїнського конкурсу дитячого малюнка «Україна майбутнього»* та відкрито виставку їхніх робіт в НЦДКС «Український дім». Цьогоріч темою конкурсу став науково-технічний прогрес. Змагалось понад тисячу робіт дітей віком 5–17 років із 22 областей України, а також з Італії. Найбільше робіт надійшло з Київської, Дніпропетровської, Донецької та Одеської областей та міста Києва. Журі обрало 33 призери в 11 номінаціях. Головний приз та перше місце у категорії 13–17 років отримала Л. Власова з Конотопа Сумської області за художню роботу «Збережемо традиції для дня прийдешнього. Без минулого немає майбутнього». Також перші місця в категоріях 5–7 та 8–12 років відповідно отримали: А. Ситенко з Покровська Донецької області за роботу «Україна моїх бажань» та А. Кошелюк з Херсона за малюнок «Інноваційна Україна».

У столичному Центрі української культури та мистецтва експонувався печворк О. Козицької «Геометрія кольорів»; в Етнографічному музеї Львова – роботи понад 20 митців із закарпатської Гуцульщини: живопис «Куточок раю на землі» та різьблення по дереву «Орнаментальне мольфарство»; в Ужгородській галереї «Диптих» – авторська вишивка «The Facis» Н. Фурлетової та ін.

Матеріал підготувала

Соломка В. А., провідний редактор
відділу наукового аналізу й узагальнення інформації
Інформцентру з питань культури та мистецтва

Комп'ютерне опрацювання та редагування **І. Г. Піленко**

Формат 60x84/16. Умовн. друк. арк. 1,39. Б/т. Зам. 105. Безплатно

НБУ імені Ярослава Мудрого, Київ-1, Грушевського, 1. Тел. 278–85–12